

Per.
Lat
020

Prodit Budapestini, I. Verpeléti-út 22. decies in anno.
Pretium praesolvendi annum 4 pengő 80 fillér.

Megjelenik Budapestén, I. Verpeléti-út 22., tízszer egy
évben. Előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér.

Albertus e comitibus Apponyi †

Omnis Hungaria repentina¹ ac irreparabili² clade³ afflicta luget. A. d. VII. Id. Februarias laetifero⁴ morbo absumptus est⁵ nobis Albertus e comitibus Apponyi, summum praesidium et dulce decus nostrum! Luctu ac dolore percussi quaerimus: «Quis desiderio sit pudor aut modus tam cari capitis?» et lamentamur: Domine, Domine, cur nos contristasti⁶ et cur conturbas⁷ nos?» Iusto iure autem deploramus obitum talis viri, qui Catholica fide imbutus,⁸ Ciceronis eloquentia ornatus, Platonis sapientia doctus omnes fere virtutes humanas coniunxerat, quibus praeditus ita totius vitae suae rationem⁹ instituerat,¹⁰ ut quo longius aetate provectus esset,¹¹ eo altius prae oculis civium suorum assurgeret. Iam adulescens rem publicam¹² adiit¹² ablegatusque¹³ in conventu¹⁴

publico¹⁴ regni¹⁴ creatus est. Ab hoc tempore omne suum tempus patriae transmitendum putavit. Versabatur autem in hoc negotio tanta industria,¹⁵ tanta prudentia, tanta innocentia,¹⁶ tanta denique animi magnitudine, ut hac indole¹⁷ ingenioque¹⁷ omnes fere aequales¹⁸ superaverit. Magistratus¹⁹ publicos¹⁹ non, nisi e²⁰ republica²⁰ susceperat. Bis enim publicae²¹ educationi²¹ administrandae²² praeerat, praeterea nullo publico²³ munere²³ functus est, sed totum se per sexaginta annos forensi²⁴ vitae²⁴ et ablegati officiiis dedit. Facile autem intelligitur ex hoc

1 váratlan 2 helyrehozhatatlan 3 veszteség 4 halálós 5 elragad 6 megszorít 7 kétségbeejt 8 eltölt 9 cél 10 berendez 11 halad 12 politikai pályára lép 13 képviselő 14 országgyűlés 15 szorgalom 16 önzetlenség 17 szellemi tulajdonságok 18 kortárs 19 állami hivatal 20 közérdekből 21 közoktatás 22 intéz 23 állami hivatal 24 közélet.

forensi²⁵ usu²⁶ et quotidiana dicendi exercitatione,²⁶ quae consuetudine speciosa linguarum, in his Latini sermonis quoque notitiā amplificata est, miram quandam et prope inauditam facundiam²⁷ ortam esse. Cum vero patria bello²⁸ gentium²⁸ collapsa²⁹ requireret³⁰ virum, cui potissimum cura negotiorum³¹ Hungarorum Genavae,³² in conventu³³ foederis³³ gentium³³ mandaretur,³⁴ nemini dubium erat, quin Apponyi solus tantae rei³⁵ gerendae³⁵ par esset.³⁶ Agebat³⁷ vero causam nostram tanta auctoritate et dignitate, tantaque persuasione,³⁸ ut in dies magis exterorum populorum quoque admirationem moverit. Monuit etiam delegatos³⁹ nationum pacem diuturnam non unquam firmari posse, nisi iniuriae pacti Trianonensis aliorumque repararentur. Nunc quoque eodem se contulit, ut in congressu⁴⁰ de minuendis⁴⁰ armis⁴⁰ habito semiermi⁴¹ patriae aequata cum victoribus iura posceret. At, heu non contigit⁴² iam ei rostra⁴³ attingere.⁴³ Obmutuit⁴⁴ propugnator et interpret⁴⁵ veritatis nostrae. Succubuit,⁴⁶ sicut fortissimus miles, neque retineri potuit, quominus officia suscepta praestaret. Merito ergo heroum⁴⁷ mortem⁴⁸ pro patria obiisse⁴⁸ dicitur.

Reliquit tamen nobis hereditatem⁴⁹ omnium ditissimam,⁵⁰ vitae exemplum et spem recuperandae⁵¹ integrae patriae certissimam. Qua re immortalitatem assecutus est. Penitus⁵² ergo memoria eius et cordibus et annalibus⁵³ nostris inhaerabit,⁵⁴ neque unquam evanescet.⁵⁵ A. Friml.

²⁵ közéleti szereplés ²⁶ gyakorlat ²⁷ ékesszólás
²⁸ világháború ²⁹ összeomlik ³⁰ keres ³¹ ügy ³² Genf
³³ népszövetségi gyűlés ³⁴ rábiz ³⁵ feladat ³⁶ megfelel ³⁷ véd ³⁸ meggyőződés ³⁹ megbízott ⁴⁰ leszerelési konferencia ⁴¹ lefegyverzett ⁴² jut ⁴³ szószövekre lépni ⁴⁴ elnémul ⁴⁵ szószóló ⁴⁶ elesik ⁴⁷ hős ⁴⁸ meghal ⁴⁹ örökség ⁵⁰ gazdag ⁵¹ visszaszerez ⁵² mélyen ⁵³ évkönyv, történelem ⁵⁴ bevésődik ⁵⁵ elenyészik.

*Multum est non corrumpi divitiarum¹ con-
 tuberno.¹ Magna ille, qui in divitiis pauper est.*

¹ a gazdagság társaságában.

Ursus et apes.¹

Ursus mel apum sibi vindicavit.²
 — Causam obtinebo³ — inquit apibus, — sed si mecum depacisci⁴ cupitis, dimidia parte mellis vestri contentus ero.
 — Apage hinc, urse! — fremunt⁵ apes. — Non tu in melle congerendo laborasti.
 — Date igitur quartam partem — clamat ursus.
 — Facesse⁶ hinc, dum bene tibi est!
 — Date partem octavam.
 — Aculeum⁷ tibi, impudens!⁸
 — Date vel minimum, quod gustem:⁹ mel enim meum stomachum maxime sollicitat.¹⁰
 — Nil dabimus. Apage!
 Ursus tardo gradu¹¹ murmurans discedit. Sed vesperi limum¹² ferens advenit et in arborem enititur¹³ exitumque¹⁴ apum delutat.¹⁵ Ita mel totum male consequitur.

Lupus et asinus.

Lupus exiit agnum furatum. Iam gregi appropinquabat, cum opilionem vespertinam cantilenam¹⁶ suaviter fistulā canere¹⁷ audivit. In fossam se recipit et maximo gaudio elatus¹⁸ vocibus insolitis aures adhibet.¹⁹ Ut cantus tristis esse coepit, lacrimae ei oboriuntur et ferum pectus commovetur. Asinus ad fruticem²⁰ iacens et attente lupum observans secum murmurat:

— Quid, si hanc animi commotionem²¹ et lacrimas raptoris ad rem²² ovium inopum convertam?²²

Et ad insidias lupi aggreditur.

— Fistula mei heri — inquit — frater, lacrimas ex oculis tuis elicuit.²³ Ubi pulchritudo ardorem excitat, ibi animum etiam generosum esse oportet. Ini ergo cum ovibus amicitiam et desiste²⁴ eas strangulare.²⁵

— Hei, asine, asinina verba facis! Equidem laetus heri tui fistulam audio, sed agnum libentius devoro.

Val. Fehér.

¹ méh ² jogot tart ³ megnyer ⁴ alkuszik ⁵ zúg
⁶ takarodj! ⁷ fullánk ⁸ szemtelen ⁹ megkóstol
¹⁰ mézre éhezik ¹¹ cammogva ¹² iszap ¹³ mászik
¹⁴ kijárás ¹⁵ betapaszt ¹⁶ dall ¹⁷ tilinkóz ¹⁸ elragadtatva ¹⁹ hallgat ²⁰ bokor ²¹ megindultság ²² hasznára fordít ²³ kicsal ²⁴ megszünik ²⁵ megfojt.

Peregrinationes et rusticationes Austriacae. (4.)

Scriptis Carolus Ács.

Oppidum autem Admont situm est in valle Anisi montibus altissimis circum undique coronatum. Coenobium adiacet montibus. Conditum vero esse fertur a. 1074. Inde per casuum tristium et laetissimorum vicissitudines¹ usque ad nostram memoriam perviguit atque viget hodieque. Est autem coenobium monachorum ordinis S. Benedicti, qui in gymnasio puerorum docendum munus obeunt. Aedium coenobialium, quae a. 1865. paene totae deflagraverant, vix aliqua pars ab incendio integra relicta est ita, ut antiqua structurae² forma² vix appareat. Aedes³ sacra,³ quae coenobio adstructa est, omnia fere structurarum genera experta est a romanensi usque ad baroccum, quod dicitur, donec consumpta incendio genere structurae gothico renovata est.

Sed coenobii pulcherrima pars est bibliotheca, quae paulatim in eam abiit formam et speciem, qualis nostris temporibus est. Abbatibus Antonio (1748—1751) et Mattheo (1751—1779) tecti⁴ camerati⁴ lacunaria pictor Altomonte venustis picturis, allegoriis, sculptor Stammel stauis summo artificio factis exornavit. Parietibus circumcirca inserta sunt scrinia,⁵ quibus libri continentur, quorum in Bibliotheca Admontensi nonaginta quattuor milia sunt. In scriniis media in bibliotheca collocatis insunt codices manu scripti imaginibus et litteris initialibus lepidissime ornati atque complures libri primitus⁶ typis⁶ exscripti⁶ visitantibus praesto sunt ad contemplandum. Asservatur etiam magna vis rerum naturalium ut metallorum, bestiarum et avium effertarum, insectorum atque stirpium, quae digna sunt cognitu.

Admontensi coenobio considerato iter perreximus, ut per montes, qui vocantur Gesäuse transvecti Vindobonam perveniremus. Anisus, qui in latissima Admontensi valle mediocri velocitate fertur, relicto Admonte in fauces sese ingurgitans⁷ gurgitibus aestuantibus volvitur, enisusque fauces in planitiem effluit tandem, ut se fluctibus Danubii

admisceat. Loca edita, inter quae Anisi valles extenduntur, appellantur Gesäuse, quorum horrore simul et amoenitate multitudo hominum montivagorum aestate invitatur.

Iamvero relictis montibus Gesäuse via ferata ad Vindobonam versus ferenti profecti advenimus in oppidum Weidhofen an der Ibbs. In hoc vetustate et amoenitate loci grato oppido biduo consumpto iam oram Danubii legentes⁸ in oppidum Melk ad Danubium situm pervenimus. Melk in exitu valles Danubianae, quae Wachau vocatur, montibus et saltibus non ita altis cinctum in ripa Danubii longissime porrigitur. Melk est

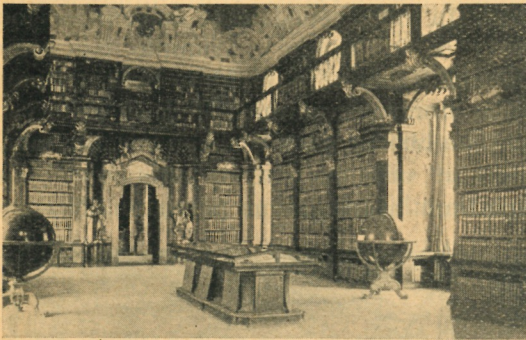
Bibliotheca coenobii monachorum O. S. B. in oppido Admont.

autem oppidum antiquum, cuius iam in carmine Nibelungio mentio fit. Maxime vero celebratur propter nobile coenobium, quod in saxo ad Danubii ripam procurrenti vasta⁹ aedium⁹ mole⁹ eminens Danubii fluctus prospectat. Est autem coenobium Melkense ineunte saeculo duodevicesimo auctore abbate Bertholdo Dietmayr ab architecto Iacobo Prandtauer barocca structura illius aetatis propria luculentissime dissignatum¹⁰ et descriptum.¹⁰ Totum aedificium coenobii constat ex pluribus inter se areis coniunctis, quarum quae pulcherrima, Praelatura dicitur, et tabulis magnificentissime pictis est distincta. Iam memoratu digna sunt porticus 196 metra longa, Praelaturae salutatorium,¹¹ cuius parietes marmore teguntur, conclave

1 változat 2 építési mód, stílus 3 templom 4 bolt-hajtás 5 szekrény 6 első nyomtatványok 7 behömpölyög 8 érintve, mellette haladva 9 hatalmas épület-tömeg 10 tervezete 11 fogadószoba.

marmoreum eximia arte nitidissime exornatum, in quo sollempnia¹² celebrantur.

Cui similiter structa est bibliotheca, cuius plane cameratum laquear opere¹³ tectorio¹³ ornatum multum venustatis decorisque habet. In scriniis in media bibliotheca positis

Bibliotheca Melkensis.

complures cernuntur pretiosissimi codices manu scripti ut Bedae Venerabilis de sex aetatibus mundi saeculi IX., Annales Melkenses, Vergilii et Boethii saeculi X., Horatii saeculi XII., Psalterium imaginibus et litteris initialibus distinctum, Coranus cum Vindobona a Turcis obsideretur, praedatus. Omni bibliotheca continentur 80.000 voluminum. Aedes sacra coenobii est barocco structurae genere aedificata, intus ornamentis baroccae aetatis in modum ornata. Coenobium Melkense habet sacerdotes O. S. B., qui ut Admonti, pueris docendis vacant.

Postquam duce et monstratore magistro ordinis haec omnia diligentissime consideravimus, via ferrata Vindobonam profecti sumus ibique biduum morati tandem post longos errores patrii soli cupientissimi¹⁴ a. d. VIII. Kal. Septembres Budapestinum revertimus.

(Finis.)

¹² ünnepségek ¹³ freskó ¹⁴ erősen sóvárogva.

Quidam se domi contrahunt, dilatant¹ foris et extendunt:² vitium est haec diversitas³ et signum vacillantis animi ac nondum habitis tenorem⁴ suum.

¹ kiterjeszkednek ² pöffeszkednek ³ más-más viselkedés ⁴ kellő irány.

Marci Chronica

de gestis Hungarorum.

«Si unus quidam scriptor barbarus, nomine Marcus, maiorum nostrorum originem ac res gestas in adversaria¹ non rettulisset», — ait *Ioannes Decius Barovius*,² scriptor saeculi decimi sexti doctissimus in praefatione Syn-tagmatis sui Institutionum Iuris Imperialis ac Ungarici,³ — «peregrini certe ac hospites in ipso natali solo esse cogemur. Ex eo enim Turócius materiam scribendi sumpsit omnem». Quanti sint momenti Marci Chronica, iam haec Io. Decii verba satis ostendunt, cum praesertim libri illi chronici, prioribus saeculis et, ut verisimillimum est, iam tempore Sancti Stephani regis conscripti (ad hos enim spectant «annales chronici», quorum mentionem Anonymus, Belae regis notarius in capite septimo opusculi sui fecit), temporum iniquitate iam saeculo XII. omnino perierint.

Magna esse itaque eius de historia merita nemo in dubium vocabit, etiamsi chronicorum suorum Marcus non auctor, sed librarius⁴ solum fuerit, qui rerum continuitatem⁵ servaret. Et scripserit, licet «barbare et poëticae» — secundum Decii arbitrium, — at monumenta historiae antiqua fideliter suscepit⁶ tradiditque posteritati.

Iam fontes, unde materia sumpta est, hi sunt: Simonis de Kéza de gestis Hunnorum et Hungarorum chronica breviariumque opusculi genealogici,⁷ his chronicis adiunctum, tum carmina iocularia et narrationes coequalium, uti tota Petri regis historia. (Capp. 43—48.) Mythicae illae narrationes de nativitate⁸ Almi ducis (c. 11.), de regno a Zuatapolugio redempto⁹ (c. 13.), de duce Leel (c. 33.), de certamine singulari Botondi ante urbis Byzantinae portas (c. 34.) etc. originem certe e cantilenis¹⁰ popularibus duxerunt. Nonnullae partes e Legendis Sanctorum (e. gr. de rege Stephano Primo [c. 35], vita S. Emerici ducis [c. 35], martyrium Gerardi [c. 47.]) narrantur.

¹ jegyzetek, napló ² Baranyai Decsi János ³ a magyar és a római jog összehasonlításáról szóló művében ⁴ másoló, leíró ⁵ fennmaradás ⁶ átvesz ⁷ a nemzetségek eredetével foglalkozó mű ⁸ születés ⁹ megvásárlás ¹⁰ ének, dal.

Ex his fontibus concinnatum¹¹ opus res gestas Hungarorum a prima gentis origine usque ad annum 1330. continet.¹² E Chronicis excerptissimum¹³ specimina,¹⁴ quae sequuntur:

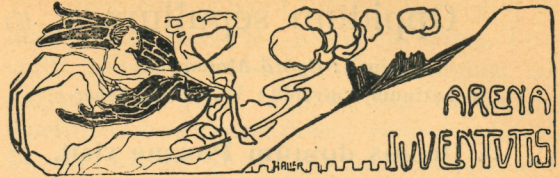
Prima origo dilatationis Hungarorum in oriente Scythiae. (Cap. 2.)

Accidit autem dierum una venandi causa illos (Magor et Hunor) perrexisse,¹⁵ quibus in deserto¹⁶ cum cervae occurrisset, in paludes Maeotidas illam insequentes¹⁷ fugit ante eos cumque ibi ante eos prorsus¹⁸ evanisset,¹⁹ diu¹⁹ius requisitam nullo modo invenire potuerunt. Peragratis²⁰ tandem paludibus memoratis²¹ pro armentis nutriendis ipsam conspexerunt opportunam; deinde ad patrem redeunt, ab ipso licentia²² impetrata²³ cum rebus omnibus paludes Maeotidas pro armentis nutriendis intraverunt moraturi.²³ Regio quidem Maeotida Persiae patriae est vicina, quam undique praeter vadum unum Pontus gyrovallat²⁴ fluvii currentibus, herbis, silvis, piscibus, volucris et bestiis copiatur;²⁵ aditus illic difficilis et exitus.

Paludes ergo Maeotidas adeunt quinque annis ibidem immobiliter²⁶ permanserunt; anno vero sexto exeunt in deserto loco sine maribus in tabernaculis²⁷ permanentes²⁸ uxores ac filias florum Bereka, cum festum²⁹ tubae²⁹ colebant²⁹ et choreas ducerent, ad sonitum symphoniae casu reppererunt, quas cum earum rebus in paludes Maeotidas rapinis celeribus deduxerunt. Haec fuit prima praeda post diluvium.³⁰ Accidit autem Dulae principis Alanorum in illo proelio, inter illos pueros duas filias comprehendit,³¹ quarum unam Hunor, aliam Magor sibi sumpserunt in uxores, ex quibus mulieribus omnes Huni sive Hungari originem sumpserunt.

Factum est autem, cum diutius in paludibus Maeotidas habitassent, in gentem validissimam crescere coeperunt, nec eos capere ipsa regio poterat aut nutrire. Exploratoribus igitur abinde in Scythiam destinatis,³² scrutini³³ astutia subtilissima Scythiae regione explorata cum pueris et armentis ipsam patriam intraverunt permansuri. Regnum igitur ipsum dum adissent, Alpuros, qui nunc Pruteni nuncupantur, in eo habitantes invenerunt, quibus deletis et expulsis ac occisis usque hodie ipsum regnum invitis vicinis possidere dignoscuntur...³⁴

11 összeállít 12 tartalmaz 13 kiválaszt 14 mutavány, minta 15 kimegy 16 puszta 17 kerget 18 teljesen 19 eltűnik 20 bejár 21 az említett 22 elbűcsűzik 23 hogy ott lakjanak 24 körülvesz 25 bővelkedik 26 helyváltoztatás nélkül 27 sátrakban 28 tanyázik 29 a kürt ünnepét ülik 30 özönvíz 31 elfog. 32 küld 33 átkutatás 34 ismeretes.

De servo stulto.

Primo vere, solutis iam nivibus herus servum suum iubet currum, qui in tabulato¹ casulae servabatur in partes suas dissolutus² ad excurrendum³ praeparare. Hora peracta redit servus currum ad excurrendum promptum⁴ esse indicans. «Itaque fac, iungas⁵ equos curru» iubet dominus. «Rus ut irem, iam heri constitueram.» Servo eodem vestigio manente taciteque oculos in dominum convertente herus: «Quid stas?» inquit. »Iungito equos curru, sicut tibi praecepi!» «At qui hoc faciam?» respondet tandem servus. «Equi in tabulatum ascendere nequeunt, equidem vero currum ibidem in tabulato composui...»⁶

Mathias Gombos
disc. cl. VI. gymn. Agriensis.

Fabella de Francisco Liszt.

Franciscus Liszt Petropoli in domo imperatoris Russorum concentum⁷ edidit.⁷ Inter symphoniam imperator Nicolaus cum vicino suo sermones⁸ caedebat.⁸ Confabulatione⁹ perturbatus immodica¹⁰ artifex symphoniam statim interruptit.¹¹ Orto nunc tumultu imperator ad artificem se convertit interrogavitque quid causae esset, cur concentum interromperet. Inclinato corpore Liszt blande, tamen cum dignitate quadam in voce: «Te, Imperatore loquente» inquit «omnia obmutescant oportet.»

Georgius Weiskron
disc. VI. cl. gymn. r. Debrecinensis.

Animosus Romanus.

Dum Romae terra movetur, rimas¹² agunt¹² muri turresque labant,¹³ quidam Romanus: «Cur tremis, ait, terra? Desinas, velim, timere. Nolo tibi iniuriam inferre!»

Ludovicus L'Eplattenier
disc. VII. cl. gymn. realioris Budapestinensis reg. II. univ. cath.

1 padlás 2 szétszedve 3 kikocsizik 4 kész 5 befog 6 összerak 7 hangversenyezik 8 mindenféléről beszélget 9 fecsegés 10 túlhangos 11 félbeszakít 12 hasadozik 13 inog.

Oppidum sepultum. (7)

Scripsit: Győző Morvay dr.
In Latinum convertit: Valentinus Fehér.

9. Decius domum Pansae visit.

Domus Pansae oblonga¹ quattuor viis: Modesti, Mercurii, Fullonica, Lavationis continebatur.² Huiusce modi domus viis undique cincta a Romanis insula appellata est.

Domus est cenaculata.³ Plano pede⁴ tabernae, in tabulato⁵ fenestrae sunt. In tabernas et in tabulatum ex interiore parte domus intrari potest. Publicum tantummodo fenestrae tabernarum spectant, quarum in forniculis⁶ demissas merces exponuntur. Supra demissas forniculas velum expanditur, quo merces a calore solis et pluvia defendantur. Tabernarius⁷ intus sedet.

A via Lavationis introitur in domum, quod est apertum vestibulum. Ianua, quae est in interiore vestibuli, cardinibus vertitur et plerumque clostellis⁸ clauditur. In lithostroto⁹ liminis hoc verbum amicum est impositum: Salve!

Per ianua in ostium intratur, ubi in cella ostiaria ianitor seu ostiarius cum cane custode habitat. Ianitor habet baculum, quo ignotis hospitibus venientibus interdum canes effrenatius se gerentes¹⁰ castiget.¹¹

Quodam die adolescentes Pansam viserunt.

— Estne Pansa intus? — interrogat Cornelius.

— Nunc ipsum in peristylo cum amicis se oblectat — respondet ianitor.

Ex ostio in atrium veniunt. In tecto lacunato¹² foramen quadratum, id est impluvium, sub quo compluvium seu alveus marmoreus est, in quem de tecto pluvia manat.¹³ Aqua e compluvio tubulis¹⁴ subterraneis in culinam et hortum derivatur.¹⁵ Ab utraque parte in cubiculis lecti lapidei aut lignei aut aënei¹⁶ sunt. Item et dextra et sinistra parte atrii singulae alae apertae sunt, ubi dominus clientes et amicos excipit.

In atrio adolescentes excipit atriensis,¹⁷ ut eos adesse domino nuntiet.

Dum adolescentes cum atriensi colloquantur, Pansa per fauces,¹⁸ quae sunt post atrium, e peristylo obviam eis venit. Dextra

parte faucium tablinum, iuxta illud est triclinium.

In tablino dominus negotia expedit et archivum¹⁹ asservat. In eius parietibus pendet armaria,²⁰ in quibus sunt imagines cereae maiorum. Circum armaria rami stemma²¹ significant.

Triclinium est minus conclave cum mensa marmorea, sedibus, lectis.

Per fauces, quae sunt utraque parte tablini, in peristylum itur. Hic est liber locus, in quo dominus cum familia libentissime moratur. In medio est piscina sedecim columnis circumdata; in ea foramen rotundum, ex quo aqua in altum emicat.²² In piscinae lateribus herbae aquatiles²³ piscesque picti, circa piscinam flores sati sunt. In cubiculis, in quae e peristylo itur, dominus eiusque familia habitat. Culina quoque iuxta peristylum est. Posteriore parte est oecus, magnum cenaculum, dextra parte aliud triclinium. In apotheca²⁴ triclinii, quae est iuxta culinam, vasa coculaque²⁵ habentur utensilia.²⁶ Ex uno peristyli cubiculo per portulam in publicum²⁷ exitur. Hac discedit dominus, si quis non acceptus venit.

Circa peristyli parietes opaca²⁸ loca scamnaque sunt. Peristylum non est tectum.

Oecus ad convivium in usu est. Ut atrium et peristylum, oecus quoque pulchris imaginibus ornamentisque decoratus est.

Faucibus, quae sunt iuxta oecum, in hortum intratur. In xysto²⁹ trichilae,³⁰ areae floribus consitae,³¹ signa sunt.

In tabulato sunt cubacula feminarum et cenacula,³² in quibus inquilini³³ seu pauperiores cives pro mercede habitant.

— Quam pulchram domum habes! — ait Decius, cum in trichilam venissent.

— Satis inornata³⁴ — respondet Pansa. — Nam sunt Pompeis domus etiam multo pulchriores. Ut exemplum utar, in via Laby-

1 hoszúkás 2 határol 3 emeletes 4 földszintes
5 emelet 6 ablaktábla 7 boltos 8 lakat 9 mozaik
10 rakoncátlankodó 11 rendreutasít 12 kockás meny-
nyezetű 13 csurog 14 cső 15 elvezet 16 ércből való
17 házmester 18 az atrium mögötti folyosó 19 levéltár
20 szekrény 21 családfá 22 szőkik 23 vízi 24 kam-
rácška 25 főzőedény 26 használati 27 utcára 28 ár-
nyas 29 fedetlen oszlopsíkátor 30 lugas 31 virágágy
32 felsőemeleti szobák 33 lakó, bérlő 34 egyszerű.

rinthi est Fauni domus, quae duo atria habet, in ala est opus museum,³⁵ quod novi, pulcherrimum. Aureolae columbae margaritas³⁶ lino insertas³⁷ e loculis³⁸ extrahunt. In pavimento unius triclinii Acrastus, comes Bacchi admissio panthere³⁹ vehitur, in altero triclinio litus cum piscibus et conchis⁴⁰ videtur. Ibi videas pugnam Alexandri Magni cum Dario tessellatam:⁴¹ victor Alexander cum equitibus Darii curru fugientem assequitur. Rex Persarum in Oxathrem fratrem se spectante occisum declinat, ut eum allevet; tum assilit Alexander, cuius ex capite in proelio vehementi galerus decidit. Hoc est lithostrotum, quod adhuc vidi, mirabilissimum.

— Quomodo tale opus — quaerit Decius — his lapillis componi potest?

— Hoc perfacile factu est — respondet Cornelius. — Cum domus L. Labeonis nuper mortui aedificaretur, rem penitus⁴² intervisi.⁴³ In lēvi solo⁴⁴ crusta⁴⁵ ex farina lateris⁴⁶ subtili perfunditur. Dum crusta mollis est, lapilli colorati imponuntur. Crusta, quae vocatur opus Signinum, durescit⁴⁷ et tamquam marmor, firmum est et lapillos in aeternum continet.

— Nempe tales imagines pulchrae — pergit interrogare Decius — sunt in omnium domorum parietibus?

— Ferme⁴⁸ in omnibus — respondet Pansa. — In atrio quaestoris columnato⁴⁹ Fortuna dea cum corbe picta est. Ibi Apollo lyram manu tenens, Saturnus falcifer, Iuppiter coronatus videntur. In tablino quaedam res ex bello Troiano pictae sunt. In peristylo Baccha cum crepitaculo⁵⁰ saltat, Perseus liberat Andromedam, Medea liberos suos concidit, pumilio simium⁵¹ saltare⁵² cogit.⁵²

— In domo Orphei — interfatur Publius — in pariete Orpheus sedet, chlamys⁵³ ab umeris usque ad pedes defluit,⁵⁴ ipse lyra novem chordarum canit. Ad pedes eius leones, pardi,⁵⁵ tigris, aper, cervus, lepus dulcissimo cantu mitigati videri possunt. Saxa fere moventur et rivus currens consistit.

— In domo L. Labeonis — ait amicus quidam Pansae — Achilles Briseidem Agamemnoni tradens, Iuppiter et Iuno in Ida monte nuptias⁵⁶ celebrantes picti sunt.

— Haec sane pulchra sunt — ait aliquis — mihi tamen maxime placet in domo Lucretii, quae est in via Stabiana, imago in pariete atrii picta, qua Chiron centaurus Apollinem lyra canere docens repraesentatur. In alia imagine Neris equo admissio vehitur; Narcissus, pulcherrimus adolescens suam in in vivo faciem conspicit. Haec sane omnia pulchra sunt.

— Quaenam imagines sunt in ea domo, cuius possessor non ita dives est? — interrogat Decius.

— Tamen ibi quoque parietes expinguntur. Pro imaginibus columnae, gradus, sarta floorum, aquae salientes, templa, bestiae gramina carpentes, poma in parietibus pinguntur.

— Diune hae picturae durant?

— Edepol in aeternum durant, quia mortarium⁵⁷ farina calcis⁵⁸ et marmoris subtili miscetur. Quod dum madet,⁵⁹ imago pingitur; postea colores ita in pariete assiccant,⁶⁰ ut ne aqua quidem elui⁶¹ possint.

— Tam multa ego — inquit Decius — et pulchra iam vidi Pompeis, ut eam non solum foris, sed etiam intus pulcherrimam civitatem esse dicere coactus sim.

— Nunc iam, — ait unus ex amicis — carissime Pansa, da veniam,⁶² quod abibimus.

— Nos quoque discedemus — inquit Cornelius.

— Vos quo ibitis? — interrogat Pansa adolescentes.

— Oppidum circumibimus.⁶³

— Valete! — ait Pansa.

³⁵ mozaik ³⁶ gyöngy ³⁷ zsinórra fűzött ³⁸ szekrényke ³⁹ párdúc ⁴⁰ kagyló ⁴¹ rakatos, mozaik ⁴² alaposan ⁴³ megnéz ⁴⁴ talaj ⁴⁵ vakolat ⁴⁶ téglapor ⁴⁷ megkeményedik ⁴⁸ majdnem ⁴⁹ oszlopos ⁵⁰ csörgődob ⁵¹ majom ⁵² táncoltat ⁵³ görög bíborköpeny ⁵⁴ leomlik ⁵⁵ párdúc ⁵⁶ lakodalom ⁵⁷ vakolat ⁵⁸ mészpor ⁵⁹ nedves ⁶⁰ megszárad ⁶¹ lemos ⁶² megbocsáss ⁶³ körülnéz.

Profunda supra nos altitudo temporis¹ veniet. Pauca ingenia caput exserent² et in idem quandoque silentium abitura oblivioni resistant ac se diu vindicabunt.³

¹ az idő mély árja ² kiemel ³ magát megmenti.

Iocosa.

Nonnulli rustici aspiciabant, quomodo nobiles equites fossam transilirent.

— Quam pulchre — ait unus — salit equus ille russeus.¹

— Ne flavus² quidem remanet.

— Tamen ille spadix³ ambos superat.

— Desistite⁴ — interfatur eques stipendia emeritus.⁵ — Ego habui equum murinum,⁶ qui praeclare salire poterat.

— Quid? — ait unus, — an tu equo admisso⁷ in arcem aliquam insiluisti?⁷

— Ne iocare⁸ — ait eques, — nam ne decimus quidem nepos tuus talem equum habebit.

— Dic ergo, quomodo murinus ille saluerit.

— Quomodo? Olim cum in Italia hostes agitaremus, ego ipse solus vehementer vestigiis eorum instabam.⁹ Rivus obstabat; insilui. Cum iam murinus volaret, animadverti non rivum, sed latum flumen esse. Murinus iam supra medium fere flumen volabat.

— Nonne ibi murinus tecum in aquam cecidit?

— Non ita; sed cum latum flumen transiliri non posse viderem, repente habenas retraxi. Murinus in aëre se convertit et ludibundi¹⁰ in ripam citeriorem revolavimus.

*

Inter duos rixantes astitit rusticus, qui tamen ita ab eis mulcatus est,¹¹ ut medicum adire coactus esset.

— Estne laesum istius cerebrum?¹² — quaerit medicus ex muliere.

— Nullum iste cerebrum habet.

— Quid ita?

— Si habuisset, non inter rixantes astitisset.

V. Fehér.

1 sárga 2 fakó 3 pej 4 hagyjátok el 5 kiszolgált 6 szürke 7 beugrat 8 tréfál 9 sarkában van 10 baj nélkül 11 megver 12 agyvelő.

AENIGMATA.

I.

- 4, 8, 6, 9, 5, 9 = actus currendi
- 3, 5, 6, 9, 8, 1 = adverbium
- 3, 2, 1, 8, 9 = filius Martis dei
- 3, 7, 9, 5, 9 = cachinnus
- 7, 6, 7, 9 = nuntia Junonis
- 1-9 = deus Romanorum

II.

1	2	N	3	R	4	5
6	S	☒	P	☒	7	N
L	☒	8		S	☒	
9	10	☒		☒	11	
12			A			
13	A	☒		☒	14	T
D	☒	15	H		☒	
16	17	☒		☒	18	U
19	U		E		U	

Series directae: 1. dea ingeniorum et disciplinarum praeses; 6. pron. dem.; 7. praepositio; 8. a. v. facultas, nervi, efficacia; 9. in notis praenominum valet: Tiberius; 11. con. cond.; 12. adi. ad Ulysem et Ithacam pertinens; 13. littera prima alphabeti duplicata; 14. sibilus, quo utimur silentium indicentes; 15. interiectio vocantis, excitantis etc.;

16. con. copulativa; 18. pron. pers.; 19. qui in superiore parte positus est.

Series libratae: 1. dux clarus Atheniensium; 2. pron. demonstrativum; 3. pars Antiochiae in Syria; 4. a. v. potentia, virtus in abl.; 5. cognomen Romanum; 10. adv. similitudinis; 11. animal domesticum; 17. pron. pers.; 18. pron. pers.

G. Weiszkrón,
disc. cl. VI. gymn. r. Debrecinensis.

Solutiones aenigmatum numeri VI.

I. Series directae: 1. lis, 3. Tomi, 5. Ubii, 8. abibo, 9. ture, 11. rare, 13. sopor, 14. osori, 16. Nepal, 19. thura, 22. sani, 23. raro, 24. utram, 25. assa, 26. nota, 27. sui. Series libratae: 1. liberalitas, 2. subrostrani, 3. tuto, 4. Maro, 6. boas, 7. iter, 10. upupa, 12. robur, 13. sin, 15. ita, 17. esca, 18. anus, 20. hamo, 21. rota.

II. Utica, Luna, uva, Salamis, Ancus Martius, Crassus, Pellene, Serapis. Una salus victis nullam sperare salutem.

Aenigmata recte dissolverunt: Clara Behyna, Magdalena Fajsek, Mathias Gombos, Livia Halász, Helena Kaluza, Eug. Keller, Adrienne Komporday, Laz. Löw, Marianna Renner, Georgia Szilvássy, Magd. Zarka. — Praemium Mathiae Gombos et Helenae Kaluza sorte obvenit.

Moderator ephemeridis EUGENIUS FRAY DR.

Budapest, I., Verpeléti-út 22.,

ad quem epistulae et manuscripta mittantur.

Administratio ibidem.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedioscholarium Catholicorum. — A Katholikus Középsiskolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses: IOANNES KISPARTI DR., elnök.)